

τὸν πρόγονο τῶν ντόπιων κατοίκων καὶ τῶν ἡρώων ποὺ τοὺς φανέρωσαν τὰ μυστήρια.

Ἀπ' αὐτὰ οἱ τωρινοὶ νησιώτες τίποτε δὲ θυμοῦνται, τὰ ξέχασαν ὀλότελα ὄλα. Καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν τὰ ρίξανε στὰ καμίνια καὶ τὰκαμαν ἀσέβστη γιὰ τὰ σπίτια τους.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΔΑΣ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ Γ. ΧΑΣΙΩΤΗ

Κύριε,

Μοῦ κάματε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ στείλετε τὸ βιβλίο σας «Ἡ Γλῶσσα τοῦ Ἑλλήνου», χωρὶς ἄλλο γιὰ νὰ μὲ τραβήξετε μὲ τὸ μέρος τῆς καθαρεύουσας ποὺ διαλαλεῖτε, καὶ μπορεῖ μαζί καὶ γιὰ νὰ μοῦ δώσετε ἀφορμὴ νὰ τιμῶσω καθὼς τοὺς πρέπει ὅλα ὅσα ἀνφέρετε στὸ βιβλίο σας ποὺ εἶναι τόσο σωστὰ καὶ μὲ τόση δεξιότητὴ τὰ μεταχειρίζεστε.

Σας εὐχαριστῶ γιὰ τὸ χάρισμα. Ἄν καὶ δὲν εὐτύχησα νὰπολλάψω ἀπὸ κεῖνο τοὺς καρπούς ποὺ ἐλπίζετε, πάντα μοῦ κίνησε ζωὴν τὴ φροντίδα καὶ μὲ φώτισε ἀπάνου σὲ κάποια συζητητικὰ συστήματα ποὺ μοῦ εἶναι κάπως ἀσυνήθιστα.

Τὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου σας μοῦ προξένησε καψικία ξαφνίσματα πολὺ πολὺ παράξενα. Ἐμαθα χωρὶς νὰ τὸ περιμένω πὼς ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἰνσημένη, φυσικὰ, καὶ μιλημένη ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ὅλους τοὺς καλοκαθεμεμένους. Ἰσαμε τὰ τώρα φανταζόμουν—πλανημένος ἀπὸ κακοὺς συγγραφίαιδες, πὼς, ἔφαγα, οἱ τύποι ο βασιλεὺς, τοῦ βοσιλέως, τοῖς βοσιλεῦσιν, εἶναι τύποι μιᾶς νεκρῆς γλώσσας, ποὺ μαθαίνεται στὸ σχολεῖο· μὰ πὼς μέσα στὸ σπῆτι λένε ο βασιλιάς, τοῦ βασιλιά, στοὺς βασιλιάδες· ὁμοια καὶ σ' ἐμὰς ἐδῶ· στὸ σχολεῖο μαθαίνουμε νὰ κλίνουμε *res publica, rei publicae* λατινικὰ· μὰ γαλλικὰ ὅμως γράφουμε *la république*. Ἐμαθα πὼς τὸ πρόγραμμα τοῦ Βηλαρά δὲν εἶτανε τὸ ἴδιο μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ψυχάρη, πὼς ὁ «Θάνατος τοῦ Παλληκαριοῦ» τοῦ Παλαμά εἶναι ποίημα, γραμμένο σὲ ἀκανόνιστη γλῶσσα, πὼς ὁ Κορνῆλιος καὶ ὁ Ρακίνας κάμανε ποιήματα στὸ εἶδος τῆς Βατραχομουμαχίας, καὶ ἄλλα πρά-

ματα, ἕνα σωρὸ, καινούρια, ποὺ φέραν ἀνακάτωμα στὶς γνώμες μου τὶς πρωτινές.

Τὸ εὐτύχημα εἶναι ποὺ θυμήθηκα πὼς εἶχα διαβάσει τὸ «Θάνατος τοῦ Παλληκαριοῦ» σὲ λαμπρὸ πεζὸ λόγο, τὴν ἐξυπνὴ καὶ διασκεδαστικὴ καταδίκη τῆς καθαρεύουσας μέσα στὸ Βηλαρά, καὶ πὼς μέσα στὰ ἔργα τοῦ Κορνῆλιου καὶ τοῦ Ρακίνα δὲν εἶχα βρῆ τὸ παραμικρὸ σημάδι ἀπὸ τὴ Βατραχομουμαχία. Τότε ἄρχισα νὰ ὑποπτεύω πὼς δὲν εἶσαστε σωστὰ πληροφορημένοι καὶ πὼς τὰ ἐπιχειρήματα σας δὲ θὰ εἶχαν ἐπιστημονικὴ ἀξία.

Κι ἀπὸ τὴν ὑπόψια πέρασα στὴ βεβαιότητα δταν εἶδα μὲ τί τρόπο μεταφράζετε καὶ ξηγάτ' ἕνα κομματι ἀπὸ τὸ ἄρθρο μου γιὰ τὰ «Γράμματα» τοῦ Παλαμά. Ἐγραψα: «Ἡ γλῶσσικὴ προπαγάντα τοῦ Μιστράλ καὶ τῶν ἄλλων Φελίμπρηδων εἶναι δουλειὰ ἀντιδραστικὴ τοῦ Ψυχάρη καὶ τῶ δημοτικιστῶν εἶναι δουλειὰ προοδευτικὴ». Μεταφράζετε: «Ἡ προπαγάνδα τοῦ Μιστράλ καὶ τῶν Φελίβρων δὲν εἶναι ἔργον ἀντιδράσεως...» Αὐτὰ τὸ δὲν ἀριστουργηματικὰ δείχνει τὴν καλὴ σας πίστη· μόνο ἕνα ψεγάδι ἔχει, πὼς ἐκφράζει τὸ ἀντίθετο ἐκείνου ποὺ λέει τὸ κείμενο.

Μὰ καὶ τὸ νόημα ποὺ δίνετε τοῦ κομματιοῦ μου δὲν εἶναι λιγότερο ἐξυπνο ἀπὸ τὴ μεταφράσή του. Βλέπω μολαταῦτα πὼς δὲν εἶναι περιττὸ νὰ σὰς πῶ καὶ ὁ ἴδιος τί ἰννοῶ· τοῦλάχιστον ἡ δική μου ἡ ἐξήγηση θάχῃ τὴν ἀξία πὼς εἶναι ἡ αὐθεντικὴ. Ἦθελα νὰ πῶ καὶ εἶπα πὼς ἡ προσπάθειά τῶν *Freilires* γιὰ τὴν ἀνάσταση τῆς προδιγγραπῆς γλώσσας εἶναι ἀνώφελη, ἂν ἔχῃ θλιβερὰ, γιὰτὶ ὁ σκοπὸς τῆς εἶναι νὰ ἐγκαταστήσῃ μέσα στὴ Γαλλία μιὰ ἐπικίνδυνη διγλωσσία, ἐκεῖ ποὺ τῶ δημοτικιστῶν ἡ ἐπιχειρήσιμη εἶναι χρήσιμο ἔργο καὶ ἀπαραίτητο, γιὰτὶ σκοπὸ τῆς ἔχει τὴν κατάργηση τῆς τερατικῆς διγλωσσίας ποὺ ρημάζει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐπίσημη καθιέρωση τῆς μόνης καὶ ἀληθινῆς ἰνδικῆς γλώσσας, τῆς δημοτικῆς, ποὺ ἐσεῖς, τόσο φῖνα, μαλαρῇ τὴ λῆτε.

Ἐκρινα, κύριε, καλὸ νὰ σὰς δώσω τὶς ἐξήγησες τοῦτες μὲ τὴ βεβαίωση τῆς ξεχωριστῆς μου ὑπόληψης

EUGENE CLÉMENT

Γ. Γ. Διαβάστε καλὰ τὸνομά μου, καθὼς τὸρ-θογράφω. Κι ἂν ἀκόμα θελήσετε νὰ καταγίνετε μ' ἐμένα, θὰ μὲ ὑποχρεώσετε νὰ μὴ μὲ ξαναπῆτε *Κλερμάν*.

Ὅρεστη καὶ τὸ Γοργία. Καὶ στεκότανε στὸ κατώφλι. Κι ὤρμησε μὲς ἀπὸ τὴ θολούρα πέρα τοῦ ἀτέλειωτου δρόμου ἕνα αὐτοκίνητο καὶ ὡς τὴν εἶδε, ἤρθε καὶ σταθῆκε μουγκρίζοντας μπροστὰ τῆς. Ἡ πορτίτσα τοῦ ἀνοίξε καὶ νευρικὰ καὶ χλωμὰ πῆδησε κάτω—Θε μου! μὴ δὲν εἶναι ὄνειρο; —Ἐκείνη, ἡ Ἀλλή, ἡ Νόρα! ἡ Νόρα!

Ὅλο τὸ κορμὶ τῆς Χρυσούλας σείστηκε, σὰν ἕνας λυγμὸς ὄλο. Ἀνοίξε τὰ μάτια τῆς τὰ μεγαλωμένα ἀπὸ τὸν τρόμο καὶ κύταξε. Ὡ! εἶταν Ἐκείνη! Ἐκείνη!—πότε ἤρθε, πότε πάλι γύρισε, θὰ τῆς τόνε ξαναπάρει γιὰ πάντα, γιὰ πάντα τώρα. Μέσα στὰ χέρια τῆς Μοῖρας δὲ βλέπω τίποτα πιά λευκὸ, τίποτα πιά λευκὸ γιὰ Σένα, Χρυσούλα!... Ὡ! πὼς πετιοῦνται ξανά ἀπὸ τ' ἀνταρμένα βάρη τοῦ ὀρίζοντα, σὺννερο βαρὶ καὶ ἀτέλειωτο ἀπὸ ἀρίφνητα κοράκια, οἱ μαῦρες-μαῦρες νύχτες πάλι!..

— Μὴν κάνετε ἐτσι... Πὼς τρέμετε;.. Μὴν τρέμετε... Ἦσαν χάσκατε... τῆς ἔλεγε καὶ τῆς ξανάλεγε ὁ Γοργίας καὶ τῆς χάδευε τὸ χέρι.

Κ' ἐκείνη τὸν κύταξε ξαφνισμένη πὼς βρέθηκε κοντὰ τῆς, τί τρέχει, ποὺ εἶτανε;

— Δὲν τρέμω... Δὲν ἔχω τίποτα... Εἶμαι ἡ-συχνη... Γιατὶ νὰ τρέμω; Βλέπετε, δὲν τρέμω.

Κ' ἔτρεμε ὄλη. Καὶ κύταξε. Κύταξε τὸν Ὅρεστη ποὺ χλωμὸς προχωροῦσε...προχωροῦσε... Ἀ! καὶ νῆαιταν μπορετὸ νὰ τόνε σταματήσει, μὰ δὲν μποροῦσε, τὰ γόνατά τῆς εἶσαν λυμένα καὶ ἂν δὲν ἀκουμποῦσε στὸν τοῖχο θάπεφτε. Ὅλη τῆς ἡ δύναμη εἶτανε μαζεμένη στὰ μάτια καὶ ἔβλεπε. Ὅλα τὰ βλεπε. Ἐκείνη εἶχε σταθεῖ μπροστὰ στὸ αὐτοκίνητό τῆς καὶ τὸν περιέμενε. Καὶ χαμογελοῦσε. Τὸ κορμὶ τῆς μ' ὄλη τοῦ τῆς λιγνότη καὶ μ' ὄλη τοῦ τῆς χλωμάδα, φαινότανε εὐτὺς ἀσταλοδύναμο καὶ ἀχόρταγο καὶ τὰ μάτια τῆς τ' ἀγέλαστα ποὺ τὰ βαθιοπερικύκλωνε ἕνα μεγάλο γαλάζιο στεφάνι—καί-γανε. Τὸ πρόσωπό τῆς ὄλο—ρόδο χλωμὸ πὺ τὸ ξεχνούδιαν καὶ τὸ χαρήκανε χέρια πολλὰ καὶ ὅπου ξεχνήσαν καὶ πνιγῆκανε, ἀπὸ τὸ πιπίλισμα τὸ πολὺ, ἀρίφνητα μελισολόγια. Εἶχε τὴν κουρασμένη χάρη τὴν παύσηρη, ποὺ ἔχουνε τὰ χεῖλια τὰ πολυφιλημένα καὶ τὰ μάτια τὰ πολυαγρυπνημένα καὶ τὰ χέρια τὰ διάφανα, ποὺ εἶναι πάντα λιγωμένα ἀπὸ τὶς πολλὲς ἀνάμνησες.

Εἶτανε ἀσάλευτη καὶ χαμογελοῦσε. Ὁ Ὅρεστης ἔσκυψε καὶ τῆς φίλησε τὸ γαντωμένο χέρι καὶ ἀνοικοκλείσανε τὰ χεῖλια του.

— Τί νὰ 'πε; Τί νὰ 'πε;

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα ἀρ. 8.—Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες ἀρ.

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ἀρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρέμνες (2 ἀρ. τὴν τριμηνία) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιοσκία (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδρόμου (Ἀκαδημία), Βουλὰ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ κιοσκί Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἐστίας· Γ. Κολάρου καὶ Σακέτιν (ἀντίκρυ στὴ Βουλὰ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ συλλαλητήριον—Ἐπανάσταση μὲ καθαρεύουσα—Ὅλοι ἐπαναστάτες!—Γιὰ τὴν παιδεία μας—Οἰκονομικὴ μεταρρύθμιση.

ΣΕΜΝΑ, ἴδουχα, σοδαρά, ἐπιδιδιτικά, Ἐγγλέζικα, καὶ δὲ θυμοῦμαστε πιά πὼς ἀλλιώτικα τὰ εἶπανε, τὰ συλλαλητήρια ποὺ γινήκανε κ' ἐδῶ καὶ στὶς ἐπαρχίες τῆς Δευτέρης. Καὶ τοὺς ταιριάζουνε ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐπίθετα. Ἄν τὰ λέγανε μάλιστα ἀντικωματικά συλλαλητήρια, τὸ ἱπῆστο δὲν τοὺς ταιρίαζε περσότερο, ἀφοῦ οἱ σάνιδες, οἱ κουμπούρες, τὰ ξελαρυγγιάματα καὶ ὅλα τὰ παρόμοια πυρομαχικά, ποὺ ἀστράφτουνε καὶ βροντοῦνε σὲ κάθε κομματικὸ συλλαλητήριον, στὰ συλλαλητήρια τῆς Δευτέρης εἶχανε μείνει στὶς πολεμικὲς ἀποθήκες τους.

Τὰ συλλαλητήρια λοιπὸν πιτύχανε, ἀφοῦ γινήκανε εἰρηνικά, ὅπως τὰχανε προκεδιάσει. Γιὰ νὰ πιτύχει τώρα καὶ ὁ σκοπὸς τους, πρέπει κεῖνοι ποὺ λάβανε μέρος σ' αὐτὰ νὰ μὴ θαρρῆσουν πὼς πάει πιά, τέλειωσεν ἡ δουλιὰ τους, καὶ πὼς μποροῦνε ἀπὸ δῶ καὶ ὀμπρὸς νὰ ξεκουράζονται πᾶνω στὶς δάφνες τους. Τὸ ἐναντίον, πρέπει νὰν τὸ νιώσουν πὼς ἀπὸ δῶ καὶ ὀμπρὸς ἀρχίζει ἡ δουλιὰ τους, γιὰτὶ ἕνα συλλαλητήριον ξεχνιέται γλῆγορα καὶ περνάει στὴν

Ἡ Χρυσούλα δὲν μπόρεσε ν' ἀκούσει. Πὼς μιλοῦσαν ἐτσι, Θε μου! Ἡ Χρυσούλα κύταξε, ὄλη τῆς ἡ ψυχὴ μαζεμένηε στὰ μάτια τῆς καὶ ἀποκρεμάστηκε σὰ δάκρυο στὰ ματόκλαδά τῆς καὶ κύταξε: Τὰ μάτια τοῦ Ὅρεστη ὀλανοιγμένα μὲ τρόπο καὶ λαχτάρα, σὰ νὰ σκύδανε στὴν ἄκρη πανώριου γαρμεοῦ. Τὰ μάτια Ἐκείνης, πεσμένα ἀπάνω τοῦ τόνε τρυπούσανε ἀγέλαστα καὶ σκληρὰ καὶ τὸ πόδι τῆς τὸ χτυποῦσε χάμω νευρικὰ καὶ ἀπότομα καὶ ὄλο τῆς τὸ κορμὶ σείότανε. Ὡ! πὼς ἔμοιαζε ὄλο τῆς τὸ κορμὶ σὰν πυρωμένο σίδερο, ὅπου βαριοστενάζουνε τὰ δάκρυα οἱ δυνάμεις τῶν ἀντρῶν καὶ τοῦ κάκου πολέμουε νὰ τοῦ σθῆσουν τὴν πύρα!

(—Ὅχι, ὄχι! δὲν εἶναι ἀγάπη αὐτὴ, δὲν κάνουν ἐτσι οἱ γυναῖκες ποὺ λένε σ' ἀγαπῶ καὶ χαμλώνουνε τὰ μάτια, γιὰτὶ ντρέπονται μὴν τύχει καὶ δεῖ μέσα τους ὁ Ἀγαπημένος τὰ μυστικά τῆς σάρκας ποὺ τὴν ὦρα ἐκείνη λαμποκοποῦνε μέσα γοργοστολισμένα καὶ ἔσσηθα...)

— Βλέπετε, δὲ μιλοῦνε γι' ἀγάπη. Μὴ στενοχωρεῖστε, Χρυσούλα. Δὲ βλέπετε; Δὲ μιλοῦνε γι' ἀγάπη.

— Δὲν ξέρω... δὲν ξέρω... Ἐγὼ φοβοῦμαι... Ἦρθε... Πὼς ἤρθε; Γιατὶ νῆρθε; Μήτε χαμώγελω